

Determination of the perceptions of the sports sciences faculty students regarding concept of exam: A metaphor analysis study

Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sınav kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması

Okan Burçak Çelik¹

Abstract

The aim of this research is to determine perceptions of sports sciences faculty students regarding concept of exam through metaphors. The study group of the research consisted of 38 sports sciences faculty students. In order to collect data, a metaphor form was prepared to determine the perceptions of the participants regarding the concept of exam. In the research, phenomenological model, one of the qualitative research methods, was used. Content analysis technique was used in the analysis of the data. For the reliability of the analysis of the research data, the coefficient of reliability intercoder was calculated as 88%. It was observed that the students of the sports sciences faculty produced a total of 33 metaphors. Produced metaphors were gathered in 3 categories. These categories are anxiety (16 metaphor), obstacle (9 metaphor) and race (8 metaphor). The metaphors produced most by the participants were determined as stress, marathon and trouble respectively. For the concept of the exam, the analogies made to animals (snake, spider, vulture, vampire) known as scary in nature drawn attention.

Keywords: Sports Sciences Faculty; Student; Exam; Metaphor.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

Özet

Bu araştırmanın amacı, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sınav kavramına ilişkin sahip oldukları algıları metaforlar yardımıyla belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu 38 spor bilimleri fakültesi öğrencisi oluşturmuştur. Veri toplamak amacıyla katılımcılara sınav kavramına ilişkin sahip oldukları algılarını belirlemek için metafor formu hazırlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Verilerin analizinde ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinin güvenilirliği için katılımcılar arası güvenilirlik kat sayısı %88 olarak hesaplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesiyle, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin toplam 33 metafor ürettikleri görülmüştür. Üretilen bu metaforlar 3 kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler, kaygı (16 metafor), engel (9 metafor) ve yarış (8 metafor) kategorileridir. Katılımcıların en fazla ürettiği metaforlar stres, maraton ve dert şeklinde sıralanmıştır. Sınav kavramı için doğada ürkütücü olarak bilinen hayvanlara (yılan, örümcek, akbaba, vampir) yapılan benzetmeler dikkati çekmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor Bilimleri Fakültesi; Öğrenci; Sınav; Metafor.

¹ Dr., Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, okanburcackcelik@gmail.com

Orcid ID: [0000-0001-9734-6822](https://orcid.org/0000-0001-9734-6822)

1. Giriş

İnsanlar eğitim hayatları boyunca pek çok sınava girmek durumunda kalmaktadır. Özellikle Türkiye’de hemen hemen her alandaki (okul, iş vb.) alımlar sınavlarla yapılmakta ve sınavlar insan hayatının bir parçası olarak görülmektedir. Küçük yaşlardan itibaren başlayan sınavlardan alınan başarıya göre insanların gelecek hayatları şekillenmektedir. Hem çevrenin beklentileri hem de bireylerin gelecek kaygıları bu sınavları daha zor ve baskı unsuru haline getirmektedir.

Öğrenci performanslarını değerlendirirken sınavlara sıklıkla başvurulmaktadır (Bektaş & Akdeniz-Kudubeş, 2014). Günümüz Türk Eğitim Sistemi düşünüldüğünde öğrencilerin nicelik olarak çok fazla ve gelecekleri açısından da çok önemli olarak arz edilen sınavlara tabi tutuldukları görülmektedir. Bu sınavlar literatürde yüksek riskli (Kumandaş & Kutlu, 2015) veya yüksek çatalı (Tıcan-Başaran, 2005) olarak adlandırılmaktadır. TEOG, LYS, YGS ve KPSS gibi öğrencilerin gelecekleri açısından çok önemli görülen sınavlar bu kategoride değerlendirilebilir. Bu sınavların sonuçları genellikle toplumda “ölüm-kalım meselesi” olarak değerlendirilmektedir (Büyüköztürk, 2016). Bu özelliğinden dolayı aileler ve özellikle öğrenciler açısından bir stres ve kaygı faktörü olma özelliği kazanmaktadır. Sınava girme her eğitim düzeyinden öğrencilerin sıklıkla, yetişkinlerin de ara sıra yüzleştikleri, kaygı ile yakın ilişki içerisinde bir değerlendirilme yaşantısıdır (Bacanlı & Sürücü, 2006). Hatta bazı öğrenciler için o kadar rahatsız edici hale gelebilir ki zayıflatıcı etkileriyle başa çıkmasına yardımcı olması için profesyonel yardım almaları gerekebilir (Spielberger & Vagg, 1995). Nitekim, Yıldırım (2004) sınav kaygısının depresyonun yordayıcılarından biri olduğunu, ve Yıldırım (2007) ise depresif öğrencilerin daha fazla sınav kaygısı yaşadıklarını belirtmiştir.

Hayatın her döneminde karşılaşılan sınavlar bireyler için farklı anlamlar ifade etmektedir. Kimi bireyler sınavları saçma ve gereksiz olarak nitelendirirken kimi bireylerde aşılması gereken engeller olarak nitelendirmektedir. Kavramlar asıl anlamından farklı olarak pek çok metafor kullanılarak da açıklanabilirler. Yunanca “değiştirmek” anlamına gelen meta ve “taşımak” anlamına gelen pherein kelimelerinin birleşimi olan “metapherein” kelimesinden gelen (Levine, 2005) metaforlar bir nesneyi, düşünceyi veya eylemi açıklarken edebiyat alanında sıklıkla kullanılsa da, metafor terimi esasen insanların günlük hayatlarında da çok fazla tercih ettikleri bir benzetme olgusudur (Güveli, İpek, Atasoy & Güveli, 2011). Metafor ya da mecaz kavramı “benzetme sonucu gerçek anlamından başka anlamda kullanılan söz” olarak tanımlanmaktadır (TDK, t.y.). Metafor, insanların dünyayı ve kendi faaliyetlerini kavramsallaştırdığı temel bir şemadır (Gibbs Jr., 2008). Metafor, birinden bahsederken kullanılan “O aslandır.” cümlesinde olduğu gibi bir şeyin başka bir şey olduğunu söyleyerek yapılan konuşma şeklidir (Kovecses, 2010). Özetle metaforlar bir kavramın açıklanmasında başka kavramlardan faydalanılması olarak ifade edilebilir.

Alanyazın incelendiğinde pek çok farklı alanda metafor ile ilgili yapılmış olan birçok çalışmaya rastlamak mümkün iken (Akınoğlu, 2017; Cerit, 2006; Kalra & Baveja, 2012; Döş, 2010; Öztürk, 2007; Tortop, 2013; Kurtipek & ark., 2016; Ekici, 2016; Kurtipek & ark., 2017; Argan & ark., 2018; Ekici & Akdeniz, 2018; Kurtipek & Sönmezoğlu, 2018; Kurtipek & Güngör, 2018; Kurtipek & Güngör, 2019a; Kurtipek, 2019; Kurtipek & Güngör, 2019b; Yetim & Kalfa, 2019), sınav kavramını açıklamaya yönelik metafor çalışmalarının sınırlı olduğu görülmektedir (Demir, Kutlu & Özdemir, 2016; Duban & Arısoy, 2017; Koçak, Gül, Gül & Bökeoğlu, 2017; Karahinoğlu, 2015).

Bireyler henüz çocuk yaşında okula başlayarak aile eğitiminin yanında okul eğitimini de almaya başlarlar ve bu durum bireyin gençlik yıllarına yani üniversite eğitimine kadar devam eder. Bu süreç içerisinde birey büyür, olgunlaşır, sosyalleşir ve kişilik gelişimini tamamlar. Kuşkusuz bu gelişimde öğrencilerin okullarda almış oldukları eğitimin yanında, girmiş oldukları sınavlarda önemli bir faktör olarak karşımıza çıkar. Sınavlara yüklenen anlamlar ve alınan başarılı sonuçların öğrencilere gelecek yaşamlarını istekleri doğrultusunda şekillendirme imkanını kısmen daha fazla sağlaması ya da başarısızlık durumunda yaşanan baskı ve duygusal durumlar düşünüldüğünde öğrencilerinin sınav kavramına yönelik metaforik algılarını değerlendirmek önemli görülmektedir.

Bu kapsamda çalışmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sınav kavramına yönelik algılarının metaforlar yardımıyla ortaya çıkartılması amaçlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgubilim (fenomoloji) deseni kullanılmıştır. Creswell (2013) ve Yıldırım ve Şimşek (2014)'e göre fenomenoloji, bilinen fakat derinlemesine ve detaylı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Bu çalışmada, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin üniversite kavramına ilişkin algıları metaforlar yoluyla tespit edilmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Bu çalışmaya 2019-2020 akademik yılında Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 38 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiş ve ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme, ölçüt ya da ölçütlerin araştırmacı tarafından belirlenebildiği, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan durumların çalışmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2014). Bu kapsamda katılımcıların üniversitelerin spor bilimleri fakültelerinde öğrenim görüyor olmaları ve bu katılımcıların araştırmaya gönüllü olarak katılmak istemeleri araştırmanın kriterleri olarak dikkate alınmıştır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırma veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından metafor çalışmaları üzerine uzman olan akademisyenlerin görüşlerine sunulmuş ve yarı yapılandırılmış sorudan oluşan metafor formu kullanılmıştır. Metafor formunda katılımcılardan sınav kavramına ilişkin bir metafor yazmaları ve bu metaforun ne anlattığını açıklamaları istenmiştir. Bu kapsamda metafor formunda katılımcılardan "Sınav... gibidir, Çünkü..." ifadesinde boşlukları doldurmaları istenmiş ve katılımcıların bir tane metafor belirterek daha sonra bu metaforları açıkladıkları belirlenmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında toplanan veriler, içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinde, veriler tanımlanır ve daha sonra kodlanır ardından bu süreci verilerin kategorileştirilmesi izler (Patton, 2014).

Geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması aşamasında; araştırma sonuçlarının geçerliği konusunda, "toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığının açıklanması" (Yıldırım ve Şimşek, 2014) dikkat edilmiştir. Bu amaçla, elde edilen verilerin nasıl analiz edildiği ve kodlarla kategorilerin nasıl ilişkilendirildiği katılımcı ifadeleri ile doğrudan sunulmuştur. Kategorilerin her biri için kategoriye temsil etme gücü en yüksek olduğu düşünülen ifadelerden örnekler belirlenerek bulgular bölümünde verilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2014). Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için ise, veri analizi sonucunda ulaşılan kavramsal kategorilerin elde edilen temaları temsil edip etmediğini belirlemek amacıyla 3 alan uzmanı tarafından veriler analiz edilmiş; elde edilen kodlar ve kodların temsil ettiği kategoriler karşılaştırılmıştır. İçerik analizinin güvenilirliği; [Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100] formülü ile hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Araştırmada toplam 38 metafor üretilmiş olup, görüş ayrılığı olan 5 metafor belirlenmiştir. Kodlayıcılar arasındaki ortalama güvenilirlik %88 olarak bulunmuştur [$38 / (38 + 5) \times 100 = \%88$]. Bu sonuç, araştırmada istenilen güvenilirlik düzeyine ulaşıldığını göstermektedir.

3. Bulgular

Bu bölümde spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sınav kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar, bu metaforların oluşturduğu kategoriler ve kategorilere ilişkin örnek ifadeler tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 1. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sınav kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar

Metafor sırası	Metafor adı	f	Metafor sırası	Metafor adı	f
1	Stres	3	18	Parkur	1
2	Maraton	3	19	Duvar	1
3	Dert	2	20	Matruşka	1
4	Sarmaşık	1	21	Sırat köprüsü	1
5	Eziyet	1	22	Mağara	1
6	Örümcek	1	23	Labirent	1
7	Saçma bir yönetem	1	24	Köprü	1
8	Kabus	1	25	Merdiven	1
9	Yük	1	26	Kriz	1
10	Korkulu rüya	1	27	At yarışı	1
11	Yılan	1	28	Çita	1
12	Vampir	1	29	Futbol maçı	1
13	Akbaba	1	30	Acı ve zorluk	1
14	Korku	1	31	Şans oyunu	1
15	Korana virüsü	1	32	Müsabaka	1
16	Acı biber	1	33	Tilki	1
17	Kriz	1		TOPLAM GÖRÜŞ	38

Tablo 1 'de; katılımcıların sınav kavramına ilişkin 33 tane metafor ürettikleri ve toplamda 38 görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır. En fazla üretilen metaforların Stres, Maraton ve Dert metaforlarının olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların sınav kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar ortak özellikleri bakımından 3 kategori altında toplanmış ve bu kategoriler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin ürettikleri metaforların kategorilere göre yüzde ve frekansları

Kategoriler	Metafor sayısı (f)	%
1. Kaygı kategorisi	16	48.48
2. Engel kategorisi	9	27.27
3. Yarış kategorisi	8	24.24
TOPLAM	33	100.0

Tablo 2'ye göre, katılımcıların sınav kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar üç kategori altında toplanmıştır. Bunlar *kaygı kategorisi* (16-%48.48), *engel kategorisi* (9-%27.27) ve *yarış* (8-%24.24) kategorileridir.

Aşağıda Tablo 3 ile Tablo 5 arasında kategorilere göre metaforlar ve bu metaforlara yönelik örnek ifadeler verilmektedir.

Tablo 3. “Kaygı” kategorisine ait metaforlar ve örnek ifadeler

Kategori	Metafor sayısı (f=16)
1. Kaygı	Stres (3), Dert (2), Sarmaşık (1), Eziyet (1), Örümcek (1), Saçma bir yöntem (1), Kabus (1), Yük (1), Korkulu rüya (1), Yılan (1), Vampir (1) Korku (1), Korona virüs (1), Acı biber (1), Akbaba (1), Kriz (1)
<i>Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin açıklama örneklerinden alıntılar;</i>	
<i>Dert;</i> Dert gibi hiç bitmez ve bizleri bunalıma sokar (K1)	
<i>Stres ;</i> İnsanı sürekli telaşlandırır ve bazen depresyona sokar (K19)	
<i>Kabus ;</i> Uykularımı kaçır (K14)	
<i>Örümcek;</i> Hayatımda hep fobi olarak karşıma çıkıyor (K10)	

Tablo 3’e göre, sınav kavramına ilişkin “*kaygı*” kategorisinde toplam 16 metaforun kullanıldığı anlaşılmaktadır. Metaforlar ve açıklama cümlelerindeki örnekler incelendiğinde; katılımcıların sınavı, üzerlerinde sürekli baskı aracı olarak gördükleri ve kendilerinde bir endişe ve korku oluşturduğuna vurgu yaptıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 4. “Engel” kategorisinde yer alan metaforlar ve örnek ifadeler

Kategori	Metafor sayısı (f=9)
2. Engel	Parkur (1), Duvar (1), Matruşka (1), Sırat köprüsü (1), Mağara (1), labirent (1), Köprü (1), Merdiven (1), Kriz (1)
<i>Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin açıklama örneklerinden alıntılar;</i>	
<i>Parkur ;</i> Parkurları geçebilmek için yeterli kondisyona sahip olmak gerekir (K13)	
<i>Duvar ;</i> Geçemezsen arkasını göremezsin (K16)	
<i>Labirent;</i> Gereki bilgin ve birikimin varsa kolayca çıkışı bulabilirsin (K7)	
<i>Matruşka ;</i> Tam aşığımızı düşünürken, önümüzde yenisiyle karşılaşırsın (K17)	

Tablo 4’ten anlaşıldığı üzere “*engel*” kategorisinde sınav kavramına yönelik ilişkin, 9 metafor belirtilmiştir. Bu metaforlar ve açıklamalarına göre, katılımcılar sınavı parkur, duvar, köprü gibi kavramlara benzeterek aslında bireyin hayatı boyunca çeşitli hedeflere ulaşmasında engellerle karşılaştığını ve sınavında bu engellerden biri olduğuna vurgu yaptıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 5. “Yarış” kategorisine ait metaforlar ve örnek ifadeler

Kategori	Metafor sayısı (f=8)
3. Yarış	Maraton (3), At yarışı (1), Çita (1), Futbol maçı (1), Acı ve zorluk (1), Şans oyunu (1), Müsabaka (1), Tilki (1)
<i>Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin açıklama örneklerinden alıntılar;</i>	
<i>Maraton ;</i> dönem boyunca verdiğin emekleri sınavda göstermeye çalışırsın ve sınıf arkadaşların dahi artık senin rakibindir (K36)	
<i>At yarışı ;</i> Herkes aynı parkurda koşturulur (K26)	
<i>Çita;</i> Çünkü maratonu en hızlı olan kazanır (K27)	

Tablo 5’e göre, sınav kavramına ilişkin “*yarış*” kategorisinde dört 4 metafor olduğu görülmektedir. Metaforlara ilişkin belirtilen örnek ifadelerden de anlaşıldığı üzere; katılımcıların sınavları bir yarış olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

4. Tartışma ve Sonuç

Araştırma sonucunda sınav kavramına ilişkin kaygı kategorisi, engel kategorisi ve yarış kategorisi olmak üzere üç kategori ortaya çıkmıştır. En fazla metafor (16) kaygı kategorisinde kullanılmış, metaforlar ve açıklama cümlelerindeki örnekler incelendiğinde, katılımcıların sınavı, üzerlerinde sürekli baskı aracı olarak gördükleri ve kendilerinde bir endişe ve korku oluşturduğuna vurgu yaptıkları anlaşılmıştır. İlgili literatür incelendiğinde, Baş ve Kıvılcım (2019)'ın da araştırmasında en fazla metaforun kaygılandırıcı, işkence çektiren, rahatsızlık veren bir kavram olarak sınavlar kategorisinde üretildiğini ortaya koydukları görülmektedir. Bir diğer çalışmada, Koçak ve ark., (2017) öğrencilerin sınav kavramına yönelik metaforlarını araştırmış ve en fazla metafor üretilen kategorilerden birinin “sıkıcı, korkutan-kaygılandırıcı, tehlikeli bir olay ya da durum olarak sınav” kategorisi olduğunu ortaya koymuştur. Karadeniz, Er ve Tangülü (2014) SBS'ye yönelik 8. sınıf öğrencilerinin metaforik algılarını incelediği araştırmasında, öğrencilerin sınav sonucuna yönelik büyük bir korku ve stres yaşadıklarını vurgulamıştır. Kardeşahinoğlu (2015) araştırmasında öğrencilerin en fazla metaforu kaygı ögesi kategorisi için ürettiklerini belirlemiştir. Kızılcapan ve Nacaroğlu (2019) Fen Bilimleri öğretmenlerinin merkezi sınavlara yönelik görüşlerini incelemiş ve öğretmenlerin sınavlara yönelik “Öğrenciler üzerinde baskı-stres oluşturmuştur” ifadesine en çok katılım gösterdiklerini ifade etmiştir. Geçmiş araştırmaların sonuçlarının mevcut araştırma sonuçlarını desteklediği anlaşılmaktadır. Günümüz şartlarında Türkiye’de sınavlara çok büyük bir önem atfedilmeye başlanmış ve bu durum ailelerin ve öğrencilerin üzerinde büyük baskılar oluşmasına neden olmuştur. Bu nedenle kaygı unsuru metaforların çok sayıda üretilmesi beklenen bir durumdur.

İçerik analizi sonucunda oluşan bir diğer kategori olan engel kategorisinde sınav kavramına yönelik dokuz, 9 metafor belirtilmiştir. Bu metaforlar ve açıklamalarına göre, katılımcıların sınavı parkur, duvar, köprü gibi kavramlara benzeterek aslında bireyin hayatı boyunca çeşitli hedeflere ulaşmasında engellerle karşılaştığını ve sınavında bu engellerden biri olduğuna vurgu yaptıkları anlaşılmaktadır. Literatür incelendiğinde, Baş ve Kıvılcım (2019)'ın araştırmasında aynı kategori altında yer alması da bir kategorinin içerisinde boksör, çıkmaz sokak, sıradağ, ofsayt gibi metaforların yer aldığı görülmektedir. Demir, Kutlu ve Özdemir (2016)'ın araştırmasında sınav kavramına ilişkin engel temasını oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca Elmacı (2015) araştırmasında KPSS'ye ilişkin öğretmen görüşlerini incelemiş ve kazanılması zor olan bir şey olarak KPSS kategorisi içerisinde deveye hendek atlatmak ve yükselen bir engel gibi metaforların üretildiğini belirlemiştir. Çoğaltay ve Aras (2018) öğretmen atamaları için yapılan sözlü sınavlara ilişkin öğretmen adaylarıyla çalışmış ve katılımcıların frekansı yüksek olmasına rağmen engelli koşu ve örümcek ağı gibi metaforları ürettiklerini belirlemiştir. Aynı kategorilerde yer almasalarda çalışmalarda benzer metaforların üretilmesi bakımından literatürdeki bulgularla mevcut araştırma sonuçlarının benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Araştırmada sınav kavramına ilişkin ortaya çıkan son kategori olan “yarış” kategorisinde dört 4 metafor belirtilmiştir. Metafora yönelik örnek ifadelerden de anlaşıldığı üzere katılımcıların sınavları at yarışı ve maraton gibi metaforlarla ifade ettikleri görülmektedir. Literatür incelendiğinde, Duban ve Arsoy (2017)'un araştırmasında köy okullarında öğrenim gören öğrencilerin hedef kategorisine yönelik yarış metaforunu ürettikleri gözlenmektedir. Bunun yanı sıra Demir, Kutlu ve Özdemir (2016)'ın araştırmasında yarış kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Elmacı (2015) KPSS üzerine yaptığı araştırmasında mücadele-rekabet olarak KPSS kategorisini oluşturmuş ve at yarışı, yarış ve maraton gibi metaforların üretildiğini ifade etmiştir. Benzer şekilde Baş ve Kıvılcım (2019)'ın araştırmasında da katılımcıların sınav kavramına yönelik at yarışı ve maraton gibi benzetmeler yaptıkları belirtilmiştir. Yarış kategorisinde öğrencilerin ürettikleri metaforlardan biri de şans oyunu olmuştur. Patriotta ve Brown (2011)'ın araştırmasında bir kategori olarak piyango kavramı kullanılmıştır. Bu bakımdan benzerlik olduğu söylenebilir. Öğrencilerin sınavları bir yarış olarak gördüğü fakat bu kavramın olumlu anlamlar içermediği söylenebilir. Sınav sonuçlarının insan hayatına çok büyük etkilerinin olduğu bu dönemde aileler çocuklarının en iyi şartlarda eğitim almaları için çaba harcamakta ve onların sosyal ihtiyaçlarını göz ardı etmektedir. Yılın sonunda yapılacak olan bir sınavla sürekli okul, dersane ve özel ders arasında koşutarak hazırlanan öğrencilerde yarışmada olma hissiyatının oluşması olasıdır.

Sonuç olarak mevcut çalışmada öğrencilerin sınav kavramına yönelik ürettikleri metaforlar kaygı, engel ve yarış kategorileri altında toplanmış ve ilgili literatür ışığında tartışılmıştır. Mevcut araştırmanın yalnızca spor bilimleri fakültesi öğrencileri üzerinde yapılmış olması bir sınırlılık olarak görülmekte ve gelecek araştırmalar için daha farklı fakülte öğrencilerine de ulaşılarak daha kapsamlı

bir araştırmanın yapılması önerilmektedir. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sınav kavramına yönelik metaforik algıları üzerine gerçekleştirilen öncü araştırmalardan biri olan bu araştırmanın gelecek araştırmalar için referans teşkil edeceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akinoğlu, O. (2017). Pre-service teachers' metaphorical perceptions regarding the concept of curriculum. *International Journal of Instruction*, 10(2), 263–278.
- Argan, M., Özgen, C., Yetim, G. & Çakır, K. D. (2018). Futbol haberlerinde metafor kullanımı: Türkiye'deki gazetelere yönelik içerik analizi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(71), 321-333.
- Bacanlı, F. & Sürücü, M. (2006). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin sınav kaygıları ve karar verme stilleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 12(1), 7-35.
- Baş, G. & Kıvılcım, Z. S. (2019). Türkiye'de öğrencilerin merkezi sistem sınavları ile ilgili algıları: Bir metafor analizi çalışması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 639-667.
- Bektaş, M. & Akdeniz-Kudubeş, A. (2014). Bir Ölçme ve Değerlendirme Aracı Olarak: Yazılı Sınavlar. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 7(4), 330-336.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). Sınavlar üzerine düşünceler. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 345-356.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem: Ankara.
- Cerit, Y. (2006). Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin okul kavramıyla ilgili metaforlara ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(3), 669-699.
- Creswell, J. W. (2013). *Araştırma deseni: Nicel, nitel ve karma yöntem yaklaşımları* (S. B. Demir, Çev.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çoğaltay, N. & Aras, Z. N. Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan sözlü sınavla ilişkin algıları: Metefor analizi örneği. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 211-230.
- De Bosscher, V., Sotiriadou, P. & Van Bottenburg, M. (2013). Scrutinizing the sport pyramid metaphor: An examination of the relationship between elite success and mass participation in Flanders. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 5(3), 319-339.
- Demir, A. G. Y., Kutlu, M. & Özdemir, T. Y. (2016). Öğretmen adaylarının “sınav” kavramı hakkındaki metaforları. *Hedefe doğru insan: Psikolojik danışma ve rehberlik II* (ss. 386–394). Erol Ofset Matbaacılık: Samsun.
- Döş, İ. (2010). Aday öğretmenlerin müfettişlik kavramına ilişkin metafor algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 607-629.
- Duban, N. & Arısoy, H. (2017). 8. sınıf öğrencilerinin temel eğitimden orta öğretime geçiş (TEOG) sınavına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 67-98.
- Ekici, G. & Akdeniz, H. (2018). Öğretmen adaylarının “sınıfta disiplin sağlamak” kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (33), 26-37.
- Ekici, G. (2016). Biyoloji öğretmeni adaylarının mikroskop kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması. *KEFAD*, 17(1), 615-636.
- Elmacı, S. (2015). *Kamu personeli seçme sınavı ve alan bilgisi sınavına ilişkin öğretmen görüşlerinin ve metaforik algılarının belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gibbs Jr, R. W. (Ed.). (2008). *The Cambridge handbook of metaphor and thought*. Cambridge University Press: New York.

- Güveli, E., İpek, A. S., Atasoy, E. & Güveli, H. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının matematik kavramına yönelik metafor algıları. *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 2(2), 140-159.
- Kalra, M. B. & Baveja, B. (2012). Teacher thinking about knowledge, learning and learners: A metaphor analysis. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 55, 317-326.
- Karadeniz, O., Er, H. & Tangülü, Z. (2014). 8. sınıf öğrencilerinin SBS'ye yönelik metaforik algıları. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 64-81.
- Karavaşinoğlu A. (2015). *Öğrencilerin metaforik sınav algıları ile velilerin okula yönelik görüşleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kızılcıkan, O. & Nacaroğlu, O. Fen Bilimleri öğretmenlerinin merkezi sınavlara (LGS) ilişkin görüşleri. *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(2), 701-719.
- Koçak, D., Gül, D. Ç., Gül, E. & Bökeoğlu, Ç. Ö. (2017). Öğrencilerin sınav kavramına yönelik metaforlarının incelenmesi. *KEFAD*, 18(3), 415-434.
- Kovecses, Z. (2010). *Metaphor: A practical introduction*. Oxford University Press: New York.
- Kumandaş, H. & Kutlu, Ö. (2015). Yüksek risk içeren sınavlar. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 63-75.
- Kurtipek S. & Güngör N., B.(2019b). Perception of Trainers for the Athlete. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 21(2), 379-385.
- Kurtipek, S. & Güngör, N. B. (2018). Determination of the Perceptions of Sport Manager Candidates Related on the Concept of Manager: A Metaphor Analysis Study. *International Journal of Higher Education*, 7(5), 158-166.
- Kurtipek, S. & Güngör, N. B. (2019a). Determination of the perceptions of sport managers on the concept of organization: A metaphor analysis study. *Journal Of Education and Training Studies*, 7(2), 57-63.
- Kurtipek, S. & Sönmezoglu, U. (2018). Determination of the perceptions of sports managers about sportconcept: a metaphor analysis study. *International Journal of Higher Education*, 7(4), 17-25.
- Kurtipek, S. (2019). Spor kulüplerine üye bireylerin spor kulübü kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi: bir metafor analizi çalışması. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 209-145.
- Kurtipek, S., Çelik, O. B., Gümüş, H., & Yılmaz, B. (2017). Metaphorical perceptions of camp leaders working under the ministry of youth and sports on the concept of youth. *Ovidius University Annals, Series Physical Education and Sport/Science, Movement and Health*, 17(2), 359-368.
- Kurtipek, S., Çelik, O. B., Yılmaz, B. & Yenel, İ. F. (2016). Determination of the thoughts of national team athletes on the concept of doping: a study of metaphor analysis. *Journal of Physical Education & Sports Science*, 10(2), 318-327.
- Levine, P. M. (2005). Metaphors and images of classrooms. *Kappa Delta Pi Record*, 41(4), 172-175.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage
- Öztürk, Ç. (2007). Sosyal Bilgiler, Sınıf ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Coğrafya Kavramına Yönelik Metafor Durumları. *KEFAD*, 8(2), 55-69.
- Patriotta, G. & Brown, A. D. (2011). Sensemaking, metaphors and performance evaluation. *Scandinavian Journal of Management*, 27(1), 34-43.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri. 3. Baskıdan Çeviri*. (Çev Ed., Bütün, M & Demir, S. B.). Pegem: Ankara.
- Spielberger, C. D. & Vagg, P. R. (Eds.). (1995). *Test anxiety: Theory, assessment, and treatment*. Taylor & Francis: Washington.
- TDK (t.y.). Güncel Türkçe Sözlük. 15 Nisan 2020 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişildi.
- Tican-Başaran, S. (2005). *Diğer ülkelerde lise bitirme sınavları ve Türk eğitim sistemi için lise bitirme sınavı önerisi*. MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı: Ankara.
- Tortop, H. S. (2013). Öğretmen Adaylarının Üniversite Hocası Hakkındaki Metaforları ve Bir Değerlendirme Aracı Olarak Metafor. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(2), 153-160.

- Yetim, A. A. & Kalfa, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin sporla ilgili metaforik algıları ve spor etkinliği dersi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 41-54.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2014). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (Genişletilmiş 9. Baskı)*. Seçkin Yayınları: Ankara.
- Yıldırım, İ. (2004). Depresyonun yordayıcısı olarak sınav kaygısı, gündelik sıkıntılar ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(27), 241-250.
- Yıldırım, İ. (2007). Depression, Test Anxiety and Social Support among Turkish Students Preparing for the University Entrance Examination. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, 29, 171-184.

Extended English Summary

Individuals start school at a young age and start to receive school education as well as family education, and this continues until the individual's youth and university education. In this process, the individual grows, matures, socializes, and completes personality development. In this development, undoubtedly, exams they take are an important factor as well as the education students receive in schools. When it is thought meanings attributing exams, pressure and emotional states felt in case of failure and that successful results provide students with the opportunity to shape their future lives according to their wishes, it is seen as important to evaluate students' metaphorical perceptions towards the concept of the exam. In this context, it was aimed to reveal the perceptions of students of the faculty of sports sciences towards the concept of the exam with the help of metaphors.

In the research, the phenomenological model, one of the qualitative research methods, was used. According to Creswell (2013) and Yıldırım and Şimşek (2014), phenomenology focuses on phenomena that are known but we do not have an in-depth and detailed understanding of. In this study, perceptions of the students of the faculty of sports sciences about the concept of the university were determined through metaphors. 38 students studying at Gazi University Faculty of Sports Sciences participated in this research. The study group of the study was selected with the purposeful sampling method and criterion sampling was used.

As the data collection tool, a metaphor form consisting of a semi-structured question prepared by the researcher was used after the opinions of academicians who are experts on metaphor studies were taken. In the metaphor form, participants were asked to write a metaphor on the concept of the exam and explain what this metaphor means. Participants were asked to fill in the blanks in the expression "Exam is like... Because..." and it was determined that the participants explained one metaphor and then explained these metaphors.

The data collected within the scope of the research were analyzed using the content analysis technique. In content analysis, the data is identified and then coded, followed by the categorization of the data (Patton, 2014). For the reliability of the analysis of the research data, the coefficient of reliability intercoder was calculated and this value was found as %88.

As a result of the research, three categories, namely anxiety, obstacle, and race category were determined. The most metaphor (16) was produced in the anxiety category and when the examples in the metaphors and explanation sentences were examined, the participants stated that they saw the exam as a means of constant pressure on them and they emphasized that the exam created anxiety and fear in themselves. When the related literature is analyzed, in their research, it was seen that Baş and Kivilcim (2019) also stated that the most metaphor was produced in the category of "exams as a concept of alarming, torturer and disturbing." In another study, Koçak et al. (2017) investigated the metaphors of students about the concept of exam and revealed that one of the categories that was produced the most metaphors was the "exams as a boring, frightening-worrying, dangerous event or situation" category. In their research which examined the metaphorical perceptions of 8th-grade students towards SBS (entrance exam to high school in Turkey),

Karadeniz, Er and Tangülü (2014) emphasized that students experienced great fear and stress towards the exam result. In her research, Karaşahinoğlu (2015) determined that students produced the most metaphors for the category of anxiety. Kızıkan and Nacaroglu (2019) examined the views of Science teachers towards central exams and stated that teachers participated most in the expression "It created pressure-stress on students". It is understood that the results of previous research support the current research results. In today's conditions, in Turkey, people attach importance to exams very much, and this leads to big pressure on parents and students. Therefore, the production of anxiety-related metaphors in large numbers is a situation expected.

In the category of obstacle that is another category generated as a result of content analysis, 9 metaphors were specified for the concept of the exam. According to these metaphors and the expressions of the participants, it was understood that the participants likened the exam to the concepts such as track, wall, bridge, and emphasized that the exam is one of the obstacles they encounter throughout life. When the literature was analyzed, in the research of Baş and Kılıncım (2019), it could be seen that there were metaphors such as boxer, dead-end street, mountain, offside, even if they are in a different category. In addition, in the research of Demir, Kutlu and Özdemir (2016), it was seen that there was an "obstacle" theme related to the exam concept. In addition, Elmacı (2015) examined the opinions of the teachers about KPSS (an exam to be a civil servant in Turkey) and determined that there were metaphors such as getting blood out of a stone and a rising obstacle in the category of "the KPSS as a difficult exam to pass." Çoğaltay and Aras (2018) interviewed with teacher candidates regarding the oral exams for teacher appointments and determined that the participants produced metaphors such as hurdle race and spider web, even if the frequency was not high. It can be said that similar metaphors have been produced in both current and previous research, even if they are not in the same categories.

In the research, 4 metaphors were determined in the "race" category, the last category that generated regarding the concept of the exam. As understood from the sample participant expressions, it was seen that the participants expressed the exams with metaphors such as horse-racing and marathon. When the literature was examined, it was observed in the research of Duban and Arısoy (2017) that students studying in village schools produced the "race" metaphor for the category of goal. In addition, it was seen that the category of race generated in the research of Demir, Kutlu and Özdemir (2016). In his study, Elmacı (2015) created the category "KPSS as a struggle or competition" and stated that metaphors such as horse racing, racing and marathon were produced. Similarly, it was stated in the research of Baş and Kılıncım (2019) that the participants made analogies such as horse-racing and marathon for the concept of the exam. One of the metaphors produced by the students in the race category was the game of chance. The concept of the lottery was used as a category in the research of Patriotta and Brown (2011). In this respect, it can be said that there is a similarity. It can be said that students see exams as a race but this concept does not contain positive meanings. Nowadays, the results of the exam have great effects on human life. In this period, families make efforts that their children receive the best education but they ignore their social needs. For an exam to be held at the end of the year, students lead their lives between school and private lessons. For this reason, it is an expected result that students feel like they are in a competition.

As a result, in the current research, the metaphors produced by students for the concept of examination were collected under the categories of anxiety, obstacle and race and discussed within the context of the related literature. It is seen as a limitation that the current research was conducted only on the students of the faculty of sports sciences, and it is suggested that more comprehensive research is conducted by reaching different faculty students for future research. This research, which is one of the pioneering researches on the metaphorical perceptions of the students of the sports sciences faculty towards the concept of examination, is thought to be a reference for future research.